

Inlärningsstilar

Dunn's lärstilsmodell

Teori och praktik

Handledare:

Ben Naji

Författare:

Ann Andersson

Inlärningsstilar

Dunn´s lärstilsmodell

Teori och praktik

Författare

Ann Andersson

Abstract

Uppsatsen handlar om hur det fungerar att tillämpa inlärningsstilar utifrån Dunns lärstilsmodell i skolpraktiken. I uppsatsen lyfts fram hur inlärningsstilarna ses i teori och praktik. Syftet är att ta reda på hur och varför pedagogerna ute i verksamheten arbetar med inlärningsstilarna samt hur eleverna, som undervisas med hjälp av de olika stilarna, egentligen upplever arbetssätten. Resultat av undersökningen har givit konkreta svar som tydligt visar hur inlärningsstilarna, däribland de auditiva, visuella, taktila och kinestetiska inlärningsstilarna tillämpas i undervisningen. Undersökningen visar även att pedagogerna och eleverna är väl medvetna om varför de använder arbetssättet, då det bland annat skapar en motivation eftersom eleverna ges en möjlighet att lära sig efter sin egen förmåga samt då det ger eleverna en chans att lära sig hur de även senare i livet kan lära sig på ett framgångsrikt sätt.

Nyckelord; Inlärningsstilar, Dunn och Dunn´s lärstilsmodell, Boström, Piaget, Vygotskij

Innehåll	
Förord	5
1 Inledning	6
1.1 Bakgrund	6
1.2 Syfte	8
1.3 Upplägg	8
2 Litteraturgenomgång	9
2.2 Tidigare forskning	9
2.2.1 Forskares syn på hur pedagoger kan arbeta	9
2.2.2 Forskares svar på varför pedagoger ska arbeta med inlärningsstilarna	14
2.3 Teoretisks utgångspunkt	17
2.3.1 Piagetanska idéer	17
2.3.2 Att ha kontroll över sitt eget lärande	18
3 Empiri	20
3.1 Urval	20
3.2 Metod	20
3.3 Etiska aspekter	21
3.4 Genomförande	21
4 Resultat	22
4.1 Hur tillämpas inlärningsstilar i praktiken	22
4.2 Pedagogernas förklaringar till Hur och Varför inlärningsstilarna ska tillämpas	24
4.3 Elevernas åsikter om inlärningsstilarna	28
4.4 Reflektion	31
5 Diskussion	34
5.1 Hur arbetar pedagogen med inlärningsstilarna?	34
5.2 Varför väljer pedagogen att arbeta med inlärningsstilarna?	37
5.3 Hur upplever eleverna arbetssättet i klassrummet?	38
6 Slutsatser	40
7 sammanfattning	41
Referens	42
Facklitteratur	42
Internetadresser	42
Bilagor	
Bilaga 1	43
Bilaga 2	44
Bilaga 3	45

Förord

Jag vill tacka följande personer som har stöttat och hjälpt mig lyckas med denna rapport. Ett stort tack till;

- Min underbara sambo, Jesper, som hela tiden har stöttat mig och stått ut med mig när all min fritid har gått åt till att skriva denna rapport. Jag tackar honom även för att han har tagit sig tid till att läsa och hjälpa mig rätta under arbetets gång.
- Mina föräldrar, Lena och Lars, min familj och mina vänner för att de under min studieperiod på högskolan hela tiden har funnits där som ett stöd.
- De pedagoger och elever som ställde upp och hjälpte mig att genomföra min undersökning. Utan er hade denna rapport inte varit möjlig.
- Min handledare, Ben Naji, som alltid har funnits till hands, när behovet av hjälp dök upp under skrivandet.
- De vänner och familjemedlemmar, däribland mina små söta brorsdöttrar, Tindra och Ängla, vars namn jag har lånat som fiktiva namn till pedagoger och elever som varit med i undersökningen.

1 Inledning

I första kapitlet presenteras bakgrund, syfte med frågeställning och uppläggnings av rapporten

1.1 Bakgrund

I Lpo94 står det att "Undervisningen skall anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska med utgång i elevens bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling" (Läraryrket, 2001; s.20). Som lärarstudent har detta citatet berört och skrämt mig under flera år. Det har fått mig att fundera över hur jag som enskild pedagog ska kunna se till cirka 25 individers individuella behov i klassrummet. Samtidigt anser jag att det är så viktigt att lyckas med att varje elev får bra förutsättningar att lära och att det är viktigt att jag som kommande pedagog söker efter de möjligheter som finns för att lyckas med just det som står i läroplanen.

En möjlighet att nå varje individ utifrån deras erfarenhet och behov fann jag under min verksamhetsförlagda utbildning i Lärarutbildningen, då jag fick vara på en skola med en väldigt intressant och relativt ny syn på hur undervisningen i klassrummet ska genomföras. Skolan har haft som mål att arbeta efter de olika inlärningsstilarna, där varje elevs enskilda inläring har varit i fokus. Inlärningsstilarna de har koncentrerat sig på är bland annat utifrån en specifik arbetsmiljö för eleverna samt ett arbetssätt efter elevernas skilda sinnesförmågor. De anser att eleverna lär sig olika och att de ska få möjlighet att göra detta utifrån det sätt som passar dem bäst. Sinnesförmågorna auditiv (höra), visuell (se), taktil (röra) och kinestetisk (göra) benämner pedagogerna höra, se, röra och göra. Skolan, som jag har gjort undersökningen på, hade som mål att alla pedagoger skulle arbeta med inlärningsstilarna och idag har pedagogerna tillämpat inlärningsstilarna på olika sätt i sitt klassrum. Några pedagoger låter arbetssättet med inlärningsstilarna vara en del av all undervisning i klassrummet dagligen under varje lektion, medan andra tar in stilarna i den traditionella undervisningen (se bild 5, s.15) vid olika tillfällen. Hargreaves (2004) belyser i sitt verk *Läraren i kunskapssamhället - i osäkerhetens tidevarv* att samhället och skolan har förändrats under årens gång. Han menar även att förändringarna som skett kräver en ny syn på undervisningen. Enligt Hargreaves ska undervisningen bedrivas bland annat genom samarbetsbetonade inlärningsstrategier, olika *tankevanor* samt genom de multipla intelligenserna. Hargreaves menar att dagens undervisning inte är lik den tidigare undervisningen utan att undervisningen idag utgår från forskning och erfarenheter som ständigt kan förändras och utvecklas.

Boström (1998) skriver att pedagogerna ute i samhället strävar efter att finna ett sätt de kan undervisa på så de når varje individ i klassrummet, men då vi alla är olika är det ett hårt jobb.

Det som pedagogerna ska beakta är att de själva blir medvetna om elevernas olika inlärningsstilar och att om de skapar en förståelse för detta kan undervisningen planeras utifrån nya och bättre insikter om att eleverna är individer som lär på olika sätt. Pedagogerna behöver en kunskap om att inlärningsstilarna innebär att ”alla individer har sitt individuella sätt att lära sig och inlärningsstilar är de faktorer som tillsammans avgör hur en individ lär sig ny och svår information” (s.18). Skolplanen trycker på att undervisningen ska individualiseras och för att lyckas med det måste pedagogerna bli medvetna om sina elevers olika inlärningsstrategier. När detta sker finns det en chans för en individualiserad undervisning.

Oavsett hur pedagogerna har valt att arbeta med inlärningsstilarna har en del av pedagogerna som jag har mött ute i verksamheten sagt att arbetssättet med stilarna gör det lättare för dem att nå varje individ. Några av pedagogerna har även sett stilarna som etiskt rätt då alla elever får samma förutsättningar genom dem. I *Respekt för läraryrket* räknar Colnerud och Granström (2002) upp lärarens yrkesetiska principer och däribland återfinns tanken på en rättvis skola. Genom de yrkesetiska principerna ska läraren utveckla samt bedriva sitt sätt att arbeta genom bland annat beprövade pedagogiska erfarenheter.

Larsson (2002) upplyser i *Skola eller kommunal ungdomsomsorg* att Lpo94 kan ses som tolkningsbar, då den omfattar målen och riktlinjer men inte anger hur läraren ska undervisa för att nå mål. Eftersom dagens läroplan för grundskolan inte styr lärares undervisningssätt kan de själva välja väg för eleven att nå målen. Genom att arbeta med inlärningsstilarna i klassrummet kan läraren ge elever möjlighet att nå målen på sitt eget vis, eller kan de det? Vuxna koncentrerar sig ofta på att försöka göra det bästa för barn utifrån sina egna åsikter och de kan ibland glömma bort att det som en vuxen tror är rätt kanske inte anses vara så av barn. När det gäller inlärningsstilarna är det viktigt att även höra med eleverna vad de tycker samt om de verkligen utvecklas kunskapsmässigt. Att se till varje individ är för mig självklart, men det är även en stor utmaning som pedagogen har framför sig. I dagens skolor ska det finnas möjlighet för integration och alla elever ska ha samma förutsättningar. Integration kan dock innebära att eleven integreras i skolan enbart genom att få gå där, men att den egentligen är segregerad i klassrummet. Kan inlärningsstilarna vara ett sätt att få den integration som elever i särskilda behov förtjänar, då arbetssättet är att utgå från varje elevs sätt att lära.

Inlärningsstilarna har skapat hopp hos mig om att det är möjligt att nå varje individ. Jag finner ett stort intresse i om arbetssättet verkligen kan vara det svar som jag har sökt efter för att kunna nå varje individ utifrån deras egna erfarenheter. ”Inlärningsstilarna handlar om en individs unika sätt att lära sig och hur pedagogen kan utnyttja detta för att individualisera undervisningen så bra som möjligt och därmed effektivisera lärandet” (Lärstilscenter, 2002).

Inlärningsstilarna är väldigt intressanta då de kanske kan vara ett redskap för pedagogen i undervisningen, men för att verkligen ta reda på det så krävs det en undersökning i hur stilarna fungerar i praktiken. När det gäller att välja detta arbetssätt i undervisningen vill pedagogen säkerligen veta om elever verkligen utvecklas bättre genom stilarna eller om det bara är ett nytt modernt redskap.

1.2 Syfte

Syftet med studien är att skapa en större förståelse för hur och varför man som pedagog i grundskolan väljer att arbeta med inlärningsstilar samt att undersöka om de även uppskattas av och når eleverna. I konkreta termer betyder det att jag med denna rapport vill ha svar på följande tre frågor;

- Hur arbetar pedagogen med inlärningsstilarna?
- Varför väljer pedagogen att arbeta med inlärningsstilarna?
- Hur upplever eleverna arbetssättet i klassrummet?

1.3 Upplägg

I kommande kapitel presenteras tidigare forskning och teoretikers syn på hur elever i skolan ska undervisas för att lära sig på bästa sätt. Därefter presenteras empiri i kapitel tre, där urval, metod, etiska aspekter och genomförande ingår. Resultatet av de observationer som har genomförts i klassrummen samt intervjuer med pedagoger och elever sammanfattas i kapitel fyra och avslutas med en kort reflektion som leder läsaren in på kapitel fem, Diskussion/Sammanfattning. Rapporten avslutas till sist med en kort slutsats av det som framkommit i teori och praktik.

2 Litteraturgenomgång

I detta kapitel belyses tidigare forskares förklaringar på hur och varför inlärningsstilarna ska medverka i undervisningen. Kapitlet avslutas med en teoretisk förankring där Piaget och Vygotskijs syn på undervisning berörs.

2.2 Tidigare forskning

Tidigare har vissa forskare kommit fram till hur eleverna ska få arbeta utifrån sin egen starka sida i skolan. Forskarna förklarar även varför de anser att inlärningsstilarna gynnar varje individ i samhället, då de lyfter vikten av att eleverna lär sig för framtiden.

2.2.1 Forskares syn på hur pedagoger kan arbeta

Paret Dunn och Treffinger (1995) visar att det finns olika möjligheter att undervisa eleverna genom tillämpning av deras inlärningsstil eller genom att lära dem att lära sig själva med hjälp av sin egen inlärningsstil. ”Alla har en inlärningsstil och varje inlärningsstil uppvisar speciella starka sidor, men varje persons starka sidor är unika för den personen” (s.23) Makarna Dunn har forskat om olika individers olika sätt att lära in sedan 1967 på St. John's University i New York. Genom deras forskning har de därefter utvecklat en lärstilsmodell (se bild 1) som pedagoger kan utgå ifrån när de tillämpar inlärningsstilarna i sina klassrum.

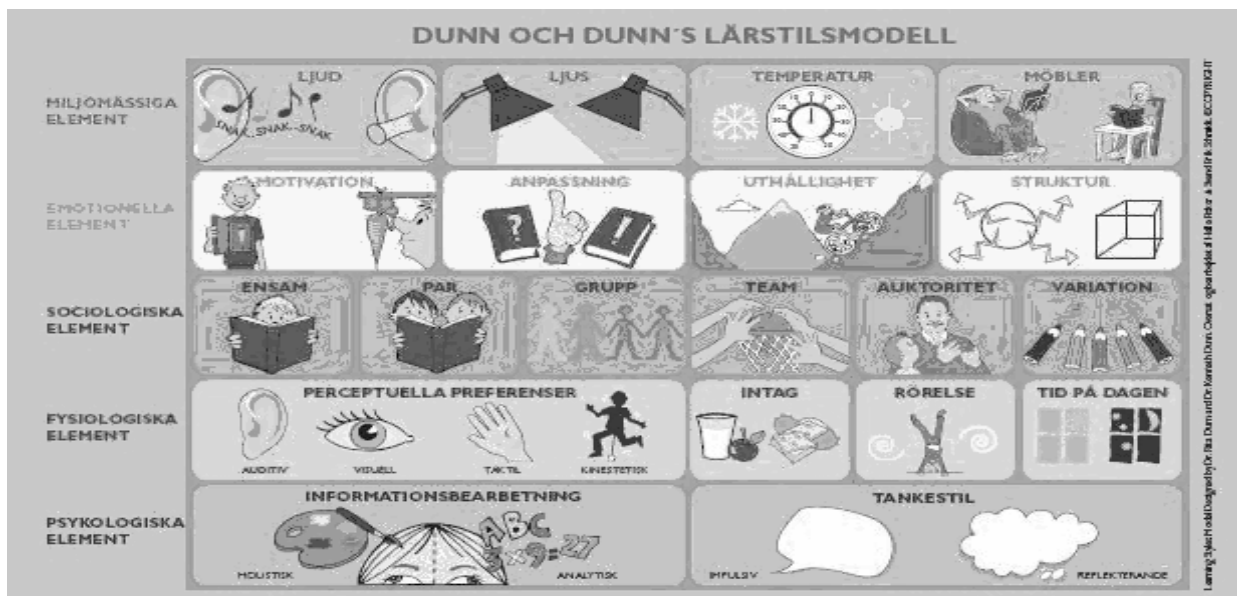

Bild 1: The Dunn & Dunn Learning Styles Model (i en skandinavisk version)

<http://www.larstilscenter.se/larstilarram.htm>

- Miljömässiga faktorer: Eleverna i klassrummet kan bli störda av ett stort antal faktorer även om de arbetar utifrån sin egen inlärningsstil. Forskare har undersökt

klassrumsmiljön i traditionella klassrum (se bild 5) och de faktorer som en del av eleverna fann distraherande var när de fick sitta och studera i hårda stolar, när belysningen var för stark och när det var för tyst i klassrummet eftersom andra ljud som eleverna tidigare inte hade tänkt på kom fram. Eleverna hade lättare för att koncentrera sig och ta in ny komplicerad information när de fick möjlighet till att sitta bekvämt i en fåtölj, när det var mjukare belysning och om det samtalades eller spelades lugn musik i bakgrunden. Även temperaturen, för svalt eller för varmt, i klassrummet kan vara ett störningsmoment hos en del elever. Eleverna i klassrummet är olika individer och de har därför även skilda behov. En variation i klassrummet är viktigt för att nå varje elev (Dunn, 2001).

- **Emotionella faktorer:** De emotionella faktorerna i lärostilsmodellen är elevernas motivation, deras förmåga att anpassa sig, deras uthållighet och deras behov av struktur. Motivationen hos elever är oftast sammanbunden med deras intresse för något. Om de finner ett ämne intressant kan de även känna att det är värt att kämpa för att lära. ”Barnet är och förblir motiverade när de själva tycker att det de gör är roligt” (s.31). När det kommer till struktur för barn så reagerar elever olika. En del barn är väldigt självstrukturerade och vill kunna göra saker på sitt eget sätt medan andra behöver mer stöd från en vuxen. Ett sätt att se vilka elever som behöver mer hjälp är att iaktta vilka som ofta kommer för att få ytterliggare instruktioner och handledning till uppgiften. De kräver en yttre struktur för att klara av arbetet. Barn anpassar sig ofta till situationer, men enligt forskarna är det de begåvade barnen som gör motstånd istället för att anpassa sig och göra uppgiften som de blivit tillsagda. Detta kan vara för att de har kommit på ett annat sätt än det den vuxne har bestämt (Dunn och Treffinger, 1995).
- **Sociala faktorer:** De sociala faktorerna, som att elever får välja mellan att arbeta enskilt, i par, i grupp, eller även tillsammans med en vuxen, spelar även en stor roll i elevers inlärningsstil. Barn har olika lätt att koncentrera sig och det är då viktigt att undervisningen även ger en variation i de sociala faktorerna, för att nå varje elev. ”En del elever tycker om att lära sig med hjälp av lärare, medan andra föredrar att lära sig på egen hand. En del elever tycker om att arbeta tillsammans med en eller ett par kamrater eller i en mindre grupp med tre, fyra personer. Och vissa andra tycker om lite av varje – ibland vill de vara själv, ibland med en kamrat, ibland i en grupp och ibland med läraren” (Dunn, 2001; s.8).

- Fysiologiska faktorer: I de fysiska faktorerna ingår barnets sinnesförmågor, auditivt (höra), visuellt (se), taktilt (röra) och kinestetiskt (göra). En elev med auditiv inlärningsstil kan behöva få höra informationen, en visuell elev behöver få se för att lära sig. En elev med den taktila inlärningsstilen är i behov av att få använda sina händer så att den kan känna och röra för att ta till sig kunskap som till exempel att få skriva. Sist har vi den kinestetiska stilen och en elev som bär på detta behov för att lära sig, behöver tillåtelse att få röra sig och använda hela kroppen. Ytterligare tre faktorer som spelar in i de fysiologiska faktorerna är elevens intagsbehov, tid på dygnet samt rörlighet. En del personer, oftast holistiska tänkare (se psykologiska faktorer), koncentrerar sig bättre då de får ha något att tugga på under tiden de studera, medan andra, analytiska tänkare (se psykologiska faktorer), kan koncentrera sig under en mer spänd tillvaro där mat och avslappning får komma efter att de har studerat. Vi vet att några av oss är morgonmänniskor medan andra är kvällsmänniskor, hur ska då alla elever kunna förväntas att klara av lektionerna tidigt på morgonen. De elever som inte är så pigga på morgonen kommer troligen inte vara aktiv förrän framåt dagen. De elever som är morgontrötta undervisas på sin *tröttaste* tid i skolan. ”Tidpunkten påverkar många människors förmåga att lära sig. En del är som piggst på morgonen eller kvällen, andra på förmiddagen eller eftermiddagen. Och man måste anstränga sig mycket mer för att lyckas under sin *sämsta* tid än under sin *bästa* tid” (Dunn, 2001; s.9).
- Psykologiska faktorer: De psykologiska faktorerna handlar om hur barnet tänker, analytiskt eller holistiskt och hur barnet bearbetar information. Dunn (2001) anser att det finns ett samband mellan hur människan tänker och dennes sinnesförmågor (se exempel på bild 2). Människan tänker antingen analytiskt eller holistiskt. De som har en holistisk inlärningsstil kan ha svårt att ta till sig och bearbeta information som de inte finner intressant, till skillnad från analytiska som kan ha en högre motivation och på så sätt klarar sig bättre i dessa situationer. Holistiska tänkare måste få se och känna en helhet i det den lär, medan den analytiska tänkaren klarar av att lära sig en bit i taget. Analytiska tänkare har lättare för att komma ihåg lösryckt fakta utan att de behöver ha något intresse alls för det. ”*Holistiska inlärare* är lika intelligenta och duktiga som analytiker, men när informationen varken är intresserant eller relevant för dem själva lär de sig inte” (s.10) Holistiska tänkare kan bearbeta och lära sig ny information lättare då exempelvis informationen kan knytas till egna erfarenheter, genom lekar, bilder, humor och berättelser. Holistiska inlärare föredrar att sitta på en stol i lugn och ro med starkt ljus medan analytiska inlärare vill ha dämpad belysning och möjlighet att sitta mjukt och bekvämt på en plats med ljud i bakgrunden. Skillnaden mellan en analytisk inlärare

och en holistisk inlärare kan även vara att den holistiska eleven vill kunna ta en paus i studierna då och då medan den analytiska eleven vill göra klart sin uppgift innan den tar en paus.

SINNESFÖRMÅGOR				
SÄTT ATT TÄNKA	AUDITIVT	VISUELLT	TAKTILT	KINESTETISKT
ANALYTISKT	Minns: Genom att upprepa ord eller siffror högt eller tyst för sig själv	Minns: Genom att läsa, se eller observera	Minns: Genom att skriva eller göra anteckningar	Minns: Genom att röra sig till musik, gå, springa eller jogga medan man koncentrerar sig
HOLISTISKT	Med musik, lyrik eller sångtexter	Genom att se händelser eller använda multimedia	Genom att klottra, teckna eller rita kartor	Genom att uppleva, spela drama eller simulera situationer

Bild 2: *Sinnesförmågor* ur Dunn, R (2002) sidan 11

Boström (1998) lyfter i sin bok *Från undervisning till lärande* hur inlärningsstilarna fungerar i praktiken. Enligt henne kräver arbetet med inlärningsprocessen lika stor omsorg som när man skapar ett hus. Först är det viktigt att grunden, de socialkulturella förhållandena, hur individen lär sig, formas noggrant (se bild 3). När grunden är väl gjord kan man bygga vidare på den.

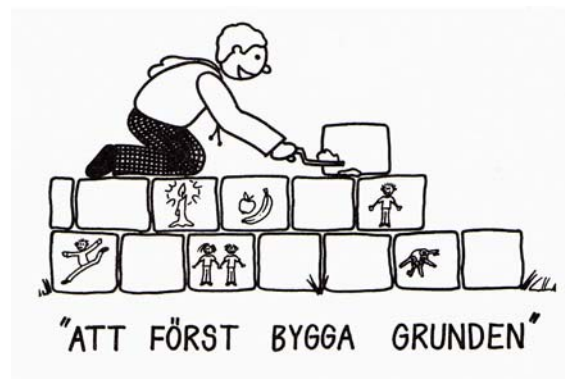

Bild 3: Ur Boström, L. (1998) sid. 12

Enligt Boström så kan ny och svår information i undervisningen ges på olika sätt beroende på vilken inlärningsstil eleven har (se bild 4);

Bild 4: Olika faktorer (element) som påverkar en individs inlärnin av svårt och nytt teoretiskt material, enligt professorerna Kenneth & Rita Dunn. (<http://www.larstilscenter.se/larstilarram.htm>)

- Auditiva elever kan lyssna på lärarens genomgång då den lär sig bäst genom sitt hörselsinne. Ny information kan även ges genom att elev får lyssna på ett band där informationen belyses. Efter att informationen har hörts kan de samtala med någon annan om vad de fick reda på. De kan även läsa den skriftligt och anteckna ner vad som bör kommas ihåg, då auditiva barn oftast har svårt för att lyssna och skriva samtidigt. En fortsättning, för att nå en god utveckling hos elever, är att låta dem aktivt arbeta med den nya kunskapen vid exempelvis frågestunder eller muntlig framställning.
- Visuella barn har de bästa förutsättningarna om de får se eller läsa. Dessa elever kan man hjälpa genom att undervisa med material som de kan se på som filmer, bilder eller texter. De visuella kan ha svårt för att lyssna på en genomgång av något nytt om de inte får det skriftligt framför sig, vilken gör att de lättare kan följa med i föreläsningen. Ett annat sätt för dem att delta under en genomgång är att de får tillåtelse att rita eller anteckna under genomgången då de är i stort behov av en mental bild.
- Kinestetiska elever har ett behov att få röra sig mycket. Vid genomgångar kan det vara en idé att låta dessa barn få lov att röra sig fysiskt då de lär sig bäst när de är fysiskt aktiva. De tar till sig kunskapen när de får röra sig. Ett arbetssätt för dem är att låta dem inleda nya moment med att göra praktiska övningar som exempelvis rollspel eller laborationer som sedan förstärks med muntlig uppgift eller att de får läsa.

- Taktila elever lär sig bäst genom att få röra med händerna. Vid genomgångar är det bra om även de får anteckna, rita eller få ha något i händerna. En mjuk boll som de kan ha i handen är till stor hjälp för dem när de ska koncentrera sig på sina uppgifter. Material är viktigt för dem och spel eller datorn är bra hjälpmedel för de taktila barnen (Boström, 1998).

Boström (1998) menar att vi alla är olika individer och det är nödvändigt att som pedagog förstå det och även om pedagogen tror sig veta vilket sinne, auditivt (höra), visuellt (se), taktil (röra) eller, kinestetiskt (göra), eleven har så måste pedagogen vara medveten om att eleven kan ha mer än ett starkt sinne. De flesta har tre eller fyra sinnen som fungerar väl när de ska ta till sig kunskap, men ett eller två sinnen kan vara mer mottagliga för kunskapen. Det kan därför vara viktigt att låta dem prova sig fram så att de själv kan finna det eller de sinnen som är starkast. Visuell (se), auditiv (höra), taktil (röra) och kinestetisk (göra) är fyra skilda sinnesområden (se bild 4) som bör beaktas inom inlärningsstilarna. Enligt forskningen sker inläringen bäst genom individens kraftfullaste sinne. Som pedagog får man inte glömma att det är viktigt att eleven får lära sig utifrån sin starkaste kanal, men även de andra kanalerna måste stärkas. Genom att lägga in de andra sinnen i planeringen för det starka sinnet tränar även dem.

2.2.2 Forskares svar på varför pedagoger ska arbeta med inlärningsstilarna

Dunns (1995) forskning visar att det finns 20 olika faktorer (se bild 1) som kan ha en stor roll i hur eleven lär sig. Faktorerna är indelade i fem områden: känslor, miljö, fysiska, psykiska och sociala faktorer. De skilda faktorerna inverkar på individens inläring, ”allt som kontrollerar hur vi koncentrerar oss på, behandlar och minns ny och svår information – bidrar till inlärningsstil” (s.24). Paret Dunn menar att det egentligen bara behövs en perceptuell förmåga, ”hörsel-, syn-, känsel- och kinestetiska förmågor” (s.38), för att kunna tillgodogöra sig kunskap på ett enkelt sätt. De anser att genom att låta individen praktisera sin egen inlärningsstil, utifrån de faktorer som passar den bäst, så lär den sig lättast och på så sätt kan alla lära sig. De tar även upp hur forskningen har visat att det finns olika möjligheter att undervisa eleverna genom att tillämpa deras inlärningsstil eller genom att lära dem att lära sig själva med hjälp av sin inlärningsstil. De fäster även vikt vid hur pedagoger måste kunna hjälpa sina elever att finna sin egen specifika inlärningsstil genom att ta reda på och visa intresse för barnets förmågor, unika egenskaper och intressen. Vetskapen om sin egen inlärningsstil kan vara ett redskap för framtiden då individen möter ny och svår information. Dunn (2001) förklarar även hur viktigt det är att det blir elevens eget avgörande beslut hur han eller hon ska göra sina uppgifter för att

utveckla sitt eget lärande och att pedagogen egentligen finns med som handledare för att uppmuntra och skapa förutsättningar. Genom att låta eleverna experimentera och få göra det de är intresserade av kan pedagogen skapa ett tillfredställande hos eleven som i sin tur skapar lust till att lära.

Prashnig (1996) var till en början väldigt fundersam till Dunns metoder och åsikter, men blev med tiden även positiv till arbetssättet med de olika stilarna. Prashnig skriver i *Våra arbetsstilar* att den traditionella undervisningen (se bild 5) till största del är inriktad på matematiska samt lingvistiska förmågor och formella framställningssätt. Denna undervisningsmetod förbereder inte eleverna så att de kan klara sig i den ständiga förändring som sker i världen. Hon anser precis som Dunn att eleverna behöver utveckla sina egna unika inlärningsförmågor och på så sätt få en bättre chans att klara sig i samhället ”nyckeln till framgångsrik inläring och arbete är att känna till sina egna unika personliga inlärnings- eller arbetsstilar, acceptera sina starka och svaga sidor och tillgodose de personliga preferenserna i så hög grad som möjligt i varje inlärnings-, studie- eller arbetssituation” (Prashnig, 1996; s.29).

Bild 5: Ur Prashnig, B. (1996). sid.28.

Boström och Wallenberg (1997) nämner att elever som får lära sig genom sin inlärningsstil lyckas bättre i skolan. Forskning har visat att människan faktiskt utvecklas och kan fungera mer effektivt när den får använda sin egen arbetsstil. ”Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och

övervinna svårigheter” (s.16). Boström (1998) menar att när eleven lyckas stärks deras självkänsla och genom att självkänslan blir större så skapas även en motivation hos eleven som i sin tur kan leda till bättre prestationer, ”(...) när eleverna får använda sina starka inlärningskanaler kommer de att lättare lyckas med sina studier. Därmed växer självkänslan och skapar motivation, trivsel och kvalitet i prestationerna. Hot, kontroll, rädsla skapar stress och motverkar lärande” (s.12). Enligt författaren har forskning genomförts som tyder på att synen på elever i skolan måste förändras och det är dags att se till hela individen och inte bara till delar av den. Det krävs en utveckling i skolan där hela människan står i fokus. Det är viktigt att pedagogen tänker över sin undervisning så att den skapar lärande genom elevernas starka sidor eftersom detta kan göra eleven positiv till att lära sig.

Boström (1998) skriver även att skolutvecklingen står under en förändring i samhället. De menar att det inte längre bara ska handla om vad eleven lär sig utan idag fokuseras det mer på hur eleven lär sig. Tanken med den nya undervisningen är att eleven ska lära sig hur den kan utvecklas så att eleven även senare i livet ska kunna veta hur den på bästa sätt tar till sig ny kunskap. Genom denna utveckling får eleven en kunskap om hur den kan lära sig och utvecklas snabbare och därför anser Boström att ett medvetande om inlärningsstilarna borde vara ett måste. ”Skolan befinner sig i en utveckling, där fokus förflyttas från undervisning till lärande, där den lärande individen sätts i centrum. Då borde insikter om elevers unika inlärningsstilar var en grundläggande och fortgående kunskap. För att klara sig i samhället handlar det mer om *hur jag lär mig än vad*” (s.31). Eleven tar sedan över läroprocessen när den blivit medveten om hur den själv fungerar. Eleven tar på så sätt på sig ett mer aktivt ansvar i sin utveckling och pedagogen går från att vara en kunskapsförmedlare till att handleda eleven istället.

Genom inlärningsstilarna ses varje individen och Boström (1998) menar på att stilarna är extra angelägna för barn i särskilda behov. Genom inlärningsstilarna har de en chans att lyckas i skolan. Inlärningsstilarna är för alla människor och där befinner sig alla i särskilda behov. Med detta menas att vi alla lär oss olika och därför är varje individ i behov av att lära sig utifrån sitt egna sätt. För att hjälpa eleverna måste den vuxne ta fram all sin kompetens och verkligen tillgodose de barn som är i behov av att röra sig och som inte kan koncentrera sig då de bara ska sitta och lyssna. Att jobba med sina sinnen är grundläggande för elever i särskilda behov så de kan komma till rätta. ”Ett otraditionellt pedagogiskt förhållningssätt där både hjärta och hjärna finns med och inlärningsmetoder som utgår från alla sinnen blir för i synnerhet barn med särskilda behov en nödvändighet” (s.144).

2.3 Teoretisks utgångspunkt

Innehållet i inlärningsstilarna bygger på de teoretiska utgångspunkter som vi finner hos Piaget och Vygotskij. Här nedan presenteras deras syn, utifrån Säljö och Bråtens tolkning, på hur barn tar till sig ny kunskap.

2.3.1 Piagets idéer

Säljö (2003) presenterar den schweiziska psykologen och forskaren Piaget i boken *Lärande i praktiken*. Piaget ville egentligen inte uttala sig om hur undervisningen för barn skulle bedrivas i skolan, utan hans intresse var hur kunskap bildades. ”Han ville vara vad han kallade genetisk epistemolog, det vill säga han ville studera teoretiska frågor om kunskapers ursprung och utveckling. För att förstå hur kunskaper uppkommer, var det lämpligt att studera barn och utvecklingen av deras tänkande som ett, bland flera, centrala fält” (s.57). Men i hans forskning finns det idéer och aktiviteter som barn bör göra för att nå kunskap. De idéer som Piaget har om hur undervisningen i skolan skulle vara, kan bland annat finnas i många europeiska skolor än idag, eftersom läroplanerna mellan 70-talet och 90-talet delvis var influerade av Piagets idéer. ”Det språkbruk – den metaforik... handlade om hur barn skulle tillåtas vara aktiva, upptäcka saker på egen hand, arbeta laborativt och styras av sin egen nyfikenhet, man skulle förstå och inte bara lära utantill” (s.58). Den vuxne ska inte störa elever när de är aktiva då elevers utveckling, precis som en traditionell undervisning, där barnet inte får vara aktivt, kan störas. Han ansåg även att eleven skulle vara självstyrd och att den vuxne skulle backa undan från rollen att gå in och styra. Piaget uttryckte ”*Vad man önskar är att lärarna skulle upphöra med att föreläsa och i stället stimulera elevernas egna undersökningar och deras egna ansträngningar...*” (s.58). Hans utvecklingssyn var att individen inte var någon varelse som bara passivt registrerade det yttre utan människan behövde vara aktiv och få skapa en helhet av det yttre för att kunna ta till sig kunskapen. Han menade att barnet skapade sin egen bild av omvärlden genom att fysiskt studera och manipulera sina sinnesintryck.

Piaget var en av dem som ansåg att intelligenstest borde förkastas då det enligt hans mening var mer intressant att få reda på varför barnet tyckte som den gjorde. Genom samtal med barnet kunde den vuxne ta reda på hur barnet tänkte när det svarade och på så sätt få veta vilket resonemang som låg till grund för dess tankar. Genom samtal kunde Piaget få reda på barnets tankeprocesser. ”Det är också denna föreställning om utveckling som gör honom till en företrädare för en rationalistisk tanketradition; tänkandet utvecklas inifrån” (s.59). Genom sina samtal med barn förstod Piaget även att barn och vuxna tolkar och förstår på olika sätt. Barnet hade en helt annan bild av omvärlden än vad den vuxne hade. Piaget ansåg även att det var onödigt att låta en elev få lösa ett problem som de inte var redo och mogna för, då detta bara

kunde skapa frustration hos barnet. Piagets teori byggde på att eleverna måste ha nått ett visst stadium i mognaden för att klara av att lösa problem, oavsett vilket hjälpmaterial som erhålls och oavsett om barnet befinner sig i en lämplig miljö.

Piaget ansåg även att genom ett samspel med omvärlden kunde individen förändras genom två processer: assimilation och ackommodation. Processerna är båda två delar av intellektets adaptation, så kallad anpassning till omvärlden. ”Piagets biologiska utgångspunkt kommer här klart till uttryck. På samma sätt som vi är biologiskt anpassade till vår omgivning, kan man se det mänskliga intellektet som en anpassning till omgivningen som gör oss kapabla att varsebli, förstå och agera på ett ändamålsenligt sätt” (s.60). Assimilationen är det vi tar till oss, den information vi får i samhället som inte förvånar oss, utan är som vi antog från början. Ackommodation är den förändring som sker i verkligheten. Den som får oss att ändra vår syn av verkligheten (Säljö, 2003).

2.3.2 Att ha kontroll över sitt eget lärande

Bråten (1998) skriver i sin bok *Vygotskij och pedagogiken* om den ryske psykologen, Vygotskij. Vygotskij ansåg att undervisningen var en förutsättning för att man skulle kunna mogna psykologiskt. Han menade att inlärningsprocessen sår fröet till psykologisk utveckling snarare än tvärtom. Vygotskij var speciellt intresserad av det samarbete som kan äga rum mellan ett barn och en vuxen. Skillnaden mellan det barnet klarar på egen hand och det barnet klarar med den vuxnes hjälp är det intressanta då det säger något om barnets utvecklingspotential. Denna skillnad kallade han ”den närmaste utvecklingszonen. Detta formaliserade samspel mellan det spontana och det vetenskapliga bildar enligt Vygotskij den viktigaste grunden för individens utveckling av medvetenhet om och kontroll över sin egen kunskap” (s.23). Det innebär att han ser inläringen mer som en dialog där eleverna själva aktivt deltar. Vygotskij menade att det var eleven som spelade den viktigaste rollen i detta samarbete. För att detta samarbete ska fungera måste läraren känna till elevens individuella psykologi, men också psykologin i de miljöer eleven brukar vistas i. Ett fungerande samarbete förutsätter också att läraren har pedagogiska redskap att leda barnets psykologiska processer vidare till mer avancerade former. Båda parter tillför alltså situationen med aktivitet och kreativitet. Vygotskij stod för åsikten om att människan utvecklas i samspel med omvärlden och genom denna utveckling kunde personen förändras och förändra sin omvärld.

Den närmaste utvecklingszonen intresserade sig alltså för ofärdiga processer och processer under utveckling. Vygotskij ansåg att standardiserade prov enbart kan tala om vart eleven står vid det givna tillfället och inte vilken potential eleven har.

Zonen innebär i praktiken att det inlärningshämmande barnet först utför aktiviteter tillsammans med en vuxen pedagog. Pedagogen kartlägger djupet av barnets utvecklingszon och lägger upp aktiviteterna på ett sådant sätt, att de utförs med gradvis mindre insats från den vuxne och motsvarande större insats från barnet själv (s.24).

Vygotskij menade att utvecklingsprocessen går efter inlärningsprocessen. Psykologisk utveckling är inte grunden för inläring utan kommer efter lärandet och är beroende därav. ”Vygotskijs tankar om en utvecklingsfrämjande pedagogik innebär alltså att undervisning spelar en helt avgörande roll för individens psykologiska utveckling. Undervisning leder utvecklingen framåt. God pedagogik är därför alltid orienterad mot individens framtida utveckling” (s.25) Vygotskij tyckte att skolans kunskapsutläring till eleverna skulle ske utifrån elevernas intresse och gärna genom en organiserad och lekfull undervisning. Genom att låta eleven få uppgifter som den kunde pröva och lösa på olika sätt kunde elevens lärande motiveras. Då ny erfarenhet skådas har fantasin en stor betydelse för inläringen enligt Vygotskij (Bråten, 1998).

3 Empiri

I detta kapitel presenteras urval, metod, etiska aspekter samt genomförande av undersökningen. I urval belyses mitt val av de två klasserna samt de två pedagoger och de sex elever som har intervjuats. Här presenteras även anledningen till mitt val av undersökningsmetoder, observationer och kvalitativa intervjuer.

3.1 Urval

I min undersökning har jag använt mig av tre urval. Mitt första urval är två klasser, en tredjeklass med 23 elever och en sjätteklass med 22 elever, som jag har utfört observationer i. Genom observationer har jag observerat hur pedagogerna tillämpar inlärningsstilarna i undervisningen och hur eleverna arbetar med dem. Mitt andra urval är de två pedagogerna, som arbetar i de observerade klasserna. Båda pedagogerna har intervjuats. Pedagogerna har olika erfarenheter av inlärningsstilarna. Pedagogen i sjätteklassen, har jobbat som lärare i ca 13 år och är en av dem som verkat för att hjälpa de andra pedagogerna på skolan att lära sig mer om inlärningsstilarna. Jag har valt att ge henne namnet Tindra i kapitel fyra där resultatet presenteras. Tindra har gått olika kurser kring inlärningsstilarna och har därefter förmedlat kunskapen vidare till sina kollegor. Pedagogen i tredjeklassen har jag valt att ge namnet Ängla och hon har arbetat som lärare i 8 år. Ängla är en av de kollegor som har tagit del av den information som Tindra har förmedlat på skolan om inlärningsstilarna. Ängla har tidigare arbetat mer med inlärningsstilarna i klassrummet, men då hon gått ner i tid i sin tjänst och delar klassen med en annan pedagog blev det svårt för henne att hinna med att fullfölja detta och arbeta som hon tidigare har gjort. Mitt tredje urval är sex frivilliga elever, tre från varje klassrum, som har intervjuats och även de har fått fiktiva namn i resultatdelens presentation. Urval ett och två har jag gjort för att få en bild av på hur pedagogerna arbetar och för att ta reda på vad de själva tycker om arbetssättet. Urval tre har genomförts som en komplettering till observationen över hur eleverna arbetar, för att få veta vad de verkligen anser om inlärningsstilarna.

3.2 Metod

Två undersökningsmetoder har använts som redskap för att få svar på mina frågor (s.8). Första metoden är observation (bilaga 1) genom att studera klassrumsmiljön och fysiska aktiviteter av inlärningsstilarna i två klassrum. Denna metod har använts för att jag ska kunna få en uppfattning om hur arbetssättet tillämpas i klassrummet. Mitt andra redskap är intervju, två enskilda intervjuer med de två berörda pedagogerna (bilaga 2) och sex enskilda intervjuer med de sex frivilliga eleverna från de två klasserna (bilaga 3). Under intervjuerna har pedagoger samt elever förklarat för mig hur de ser på inlärningsstilarna. Anledningen till denna metod är

för att ta reda på varför läraren arbetar med inlärningsstilarna och för att ta reda på vad eleverna anser om arbetssättet. Valet av att kombinera de två undersökningsmetoderna är för att få fram ett tydligt resultat då observation kan skapa en större förståelse i det pedagoger och elever berättar under intervjuerna.

3.3 Etiska aspekter

Etiska aspekter som jag håller fast vid i min undersökning är att alla som medverkat i observationerna samt i intervjuerna har blivit informerade om att jag har tystnadsplikt gällande deras identiteter ”den intervjuade från början klart för sig att det är fråga om en intervju och tystnadsplikt råder, att han eller hon inte behöver svara på alla frågor, att han eller hon när som helst kan avbryta intervjun” (Trost, 2005; s.104). För att skydda pedagogerna och eleverna har jag valt fiktiva namn åt dem i redovisningen av resultatet och i diskussionen längre fram i rapporten. Jag har även tagit bort talspråken i citaten för att skydda den intervjuades identitet samt dennes integritet ”det kan uppfattas som integritetskränkande att t.ex. göra direkta citat från talspråket” (Trost, 2005; s.106).

3.4 Genomförande

Undersökningen har genomförts vid olika tillfällen. Först observerade jag i tredjeklassen. Denna observation varade i ungefär två timmar, från det att eleverna kom till skolan på morgonen och fram till tiorasten. Under rasten som varade i trettio minuter, intervjuades pedagogen som hade medverkat under lektionen. Därefter samma dag genomfördes nästa observation i sjätteklassen i ungefär en och en halv timme, från det att eleverna kom in efter tiorasten och fram till dem skulle äta skollunch. Pedagogen i detta klassrum intervjuades i nästan fyrtio minuter efter observationen. Kommande dag intervjuades tre frivilliga elever från varje klass, först i sjätteklassen och sen i tredjeklassen. Intervjuerna med eleverna varade olika länge, några av eleverna hade mer att berätta än vad andra hade, men i genomsnitt varade varje intervju 30 minuter.

4 Resultat

I fjärde kapitlet presenteras det resultat som har framkommit efter observationer i klassrummen och intervjuer med pedagoger samt elever. Resultat har genomförts utifrån följande strategi; observationer från de två klassrummen, sammanfattning av intervjuerna med de två pedagogerna och därefter de sex elevernas intervjuer. Som avslutning i detta kapitel kommer en kort reflektion över resultatet.

4.1 Hur tillämpas inlärningsstilar i praktiken

I klassrum ett har pedagogen valt att försöka tillämpa inlärningsstilarna så mycket det går, inom de ramar rummen tillåter. Pedagogen har även valt att låta klassen arbeta efter inlärningsstilarna dagligen. Observationen för klassrum ett är gjord i en sjätteklass. Klassen har tillgång till två rum som de har gjort till ett pratigt rum och ett tyst rum. I det första rummet där eleverna får lov att prata, står borden i små *öar* med fyra sittplatser runt. Här kan de sitta och samtala under tiden de gör sina uppgifter. Framme vid tavlan står det även fyra låga bänkar runt en stor matta på golvet. Här kan pedagogen samla eleverna för att få en närmare kontakt med dem, men det är även en plats för dem som vill sitta eller ligga på golvet när de arbetar. Miljön i klassrummet är dels traditionell och dels anpassad efter elevernas behov. Det kan vara svårt att göra om en sal så mycket, dock märks det att belysningen har diskuterats, eftersom belysningen i taket är riktad uppåt i stället för nedåt som den normalt sett är i andra klassrum. Temperaturen i klassrummet är behaglig men det är något som varje individ kan tycka olika om. Under lektionen får en av eleverna öppna fönstret en stund och de andra eleverna går med på det.

I rum två, det tysta rummet, står borden upp mot väggen så att eleven kan jobba för sig själv utan att bli störd. Rummet har fyra bord som eleverna kan sitta vid. I rummet finns även ett hörn med en hög kuddar. Där kan eleverna också sitta om de vill eller så kan eleverna från det andra rummet hämta kuddar där, som de kan ha när de ligger på golvet eller sitter någonstans i klassrummet. Detta rum har bättre förutsättningar för att även lyckas med belysningen. På varje bord står det en läslampa som eleven själv kan välja om de vill ha tänd eller släckt. Temperaturen ändras, även i detta rum, genom ett demokratiskt beslut, när ett fönster öppnas.

Klassen utnyttjar även korridoren utanför klassrummet i undervisningen. Här ute har eleverna möjlighet att gå ut och röra sig vid behov, men det är även en plats där eleverna kan gå ut och lägga sig. Under observationen låg det en elev på golvet i hallen under hela lektionen. Eleven låg för sig själv och lyssnade på musik medan den samtidigt jobbade väldigt flitigt med sina uppgifter.

Ingen av eleverna *äger* sina platser, förutom när det är genomgång och ifall de då ska sitta vid borden har de sina egna genomgångsplatser. Men när det är eget arbete får de sitta där det passar dem. Det märks att de har fått in en vana och att de direkt vet i vilket rum de vill vara.

Vid genomgången står pedagogen framme vid tavlan och håller sin föreläsning om ämnet och eleverna sitter vid sina platser. Pedagogen vill dock att eleverna ska vara aktiva även under genomgången så det är viktigt att de får skriva eller rita samtidigt. Det krav pedagogen har här är att eleverna inte ska drömma sig bort i sina teckningar utan de ska visa att de är med i genomgången, vilket läraren märker om de till exempel lyfter huvudet emellanåt och tittar på henne eller ger reaktioner på att de förstår. Pedagogen har en väldigt tydlig genomgång av uppgifterna som ska göras.

Under observationslektionen arbetar eleverna med *Världen*. De arbetar efter instruktioner som pedagogen har delat ut. Instruktionerna är indelade i olika uppgifter som ger eleverna möjligheten att välja själv hur de vill börja. Här är möjlighet för de olika sinnena att bestämma. Datorn finns även som ett hjälpmedel för de elever som föredrar det.

I klassrum två har pedagogen valt att inte arbeta efter inlärningsstilarna dagligen utan låter dem medvetet bidra vid olika tillfällen. Observationen för klassrum två genomfördes i en tredjeklass. Klassen har ett stort klassrum och även tillgång till ett fritidsrum några dagar i veckan. I det stora klassrummet faller blicken direkt på att några av borden står i stora *öar* med sittplatser för mellan fyra till sex personer. Några elever sitter vid platser där de bara finns plats för två och någon sitter enskilt vid en egen *traditionell* bänk med lock. Eleverna har sin egen plats och platserna är väl genomtänkta. De elever som behöver få arbeta själva för att kunna koncentrera sig sitter för sig själv medan de andra har möjlighet till att samtala tyst med varandra. I rummet står även en soffa som eleverna kan sitta i när de ska läsa tyst. Belysningen i klassrummet kommer från de traditionella lysrör som brukar hänga i taket i ett klassrum, med ljuset riktat nedåt. Temperaturen ändras vid behov då ett fönster öppnas.

I det andra rummet, fritidsrummet, finns det ett runt bord med sex till åtta stolar. Där står även två bord på längden vid sidan om varandra samt två bord som en fyrkant. Vid de två bord som bildar en fyrkant finns det plats för åtta personer och vid borden som står sidan om varandra och bildar en rektangel kan man även här skapa åtta platser. I rummet står det flera olika sorters bokhyllor där det förvaras material för fritidsverksamheten samt bildundervisningen.

Belysningen i detta rum ger samma möjligheter som i det tidigare rummet, riktat ljus nedåt. Även i detta rum ändras temperaturen vid behov genom att öppna ett fönster.

Eleverna arbetar efter egen planering som läggs upp utifrån deras egna förutsättningar. I den egna planeringen ingår de flesta basämnena som bland annat svenska och matematik, och de kan göra uppgifterna i den ordning de själva väljer. Pedagogerna går igenom och hjälper dem med att göra planeringen vid behov. Vid ett av ämnena får eleverna varje vecka även ut skriftliga instruktioner. Även här kan uppgifterna göras efter valmöjligheter. Under lektionen har elever möjlighet att ta ett aktivitetskort om de känner att de behöver röra på sig. På kortet står då vad de ska göra som exempel gå ut i korridoren och bolla mot väggen.

Inlärningsstilarna tillämpas tydligt i undervisningen då eleverna ska börja med något nytt som exempelvis *Dinosaurierna* som de jobbade med under denna observation. Eleverna fick välja efter vilken inlärningsstil de ville börja med, röra, göra eller se och höra. De elever som valde att börja med det första alternativet fick möjligheten att gå in i rum två, där en av pedagogerna lär dem skapa i lera och måla en teckning. De elever som valde se och höra fick vara kvar i klassrummet och forska kring en dinosaurie. De fick böcker och datorn som hjälpmedel när de skulle forska. Alla eleverna skulle göra samtliga uppgifterna, men de fick börja utifrån sin egen inlärningsstil.

4.2 Pedagogernas förklaringar till Hur och Varför inlärningsstilarna ska tillämpas

I mina intervjuer med pedagogerna, Tindra och Ängla, fann jag att de tyckte väldigt lika om varför man ska arbeta med inlärningsstilarna i klassrummet, även om de arbetar med stilarna på två skilda sätt. Pedagogerna i det andra klassrummet, Ängla, anser att det är viktigt att barn får en uppfattning om ämnet genom sina egna erfarenheter. Hon menar på att eleverna inte blir skrämde för det som är nytt om det inte känns för svårt för dem, vilket det kan göra annars om de inte får börja med det på sitt eget sätt. Pedagogerna påpekar även att fördelarna med inlärningsstilarna är att hon får nöjda elever som lär sig mer. Hon anser att stilarna ger så många vinster och att barnen blir positiva till att ha ett arbetsmål när de får jobba utifrån sitt eget bästa sätt. (Ängla) ”Är man intresserad så lär man sig bättre. Sen ska ju eleverna även komma ihåg det de lär sig, vilket de gör om de tycker det är roligt. De ska ju lära sig för framtiden så”.

Pedagogen Tindra, som jobbar i det första klassrummet anser precis som Ängla att elever lär sig bättre genom stilarna och hon anser även att eftersom elever har olika inlärningsstilar så är det viktigt att hon som pedagog jobbar efter detta sätt: ”(...) Här finns de med olika

inlärningsstilar och då måste det ju vara bättre att jag försöker undervisa så här”. Hon menar att det finns flera fördelar med inlärningsstilarna då hon kan nå fler elever och då eleverna blir mer delaktiga och de får lära känna sig själva bättre. Och genom att de förstår sig själva bättre kan de även lära sig respektera andra mer eftersom de faktiskt blir mer öppna för hur andra fungerar.(Tindra) ”Jag tror att jag har ett ganska öppet klimat i gruppen och att vi kan prata om hur vi fungerar och att det kan smitta sig på andra situationer också”.

I intervjuer med pedagogerna framkom det att inlärningsstilarna inte bara skapar fördelar för elever utan också för pedagogen själv. När pedagogerna berättade om varför de hade valt arbetssättet med inlärningsstilarna, visade det sig till stor del handla om elevers utveckling men det handlade också om pedagogernas egna viljor att arbeta på ett sätt där de kan känna sig säkra i sina roller som pedagoger eftersom de bland annat handlar utifrån varje individs behov genom stilarna. Ängla berättar att hon ville arbeta med inlärningsstilarna eftersom:

Alla har olika ingångar till att lära sig på bästa sättet. De lär sig genom olika ingångar, kinestetisk, auditivt, visuellt och taktilt. Eftersom jag själv är se och höra så blir det naturligt att ta de bitarna, men eftersom man har lärt sig om inlärningsstilarna så har jag blivit mer uppmärksam och jag försöker brädda mitt sätt att undervisa.

På liknande sätt berättar även pedagogen Tindra varför hon hade valt att börja arbeta med inlärningsstilarna och att hon började med det för att även om hon försökte variera sig så fanns det alltid en liten skara elever som hon inte ansåg sig nå och den elevgruppen var inte svagpresterande. Det var inte därför de inte förstod vad hon menade utan det var för att hon och dessa elever inte *sände på samma kanal*. Pedagogen menar att vi inte alltid tolkar saker likadant och att det då ibland kan vara svårt att förstå varandra. Detta fick henne att börja fundera över hur det kunde vara så och det var så hon skapade sitt intresse för inlärningsstilarna. Hon upplyser mig även om att hon vill hjälpa så många som möjligt eftersom det är hennes skyldighet enligt hennes uppdrag som lärare och då vill hon ta hänsyn till så mycket som möjligt när hon undervisar.

Båda pedagogerna svarade väldigt tydligt på hur de tillämpar de olika stilarna i sina klassrum. Tindra berättar att hon medvetet försöker planera så att undervisningen tillgodoser så många sinnen som möjligt ”de visuella barnen blir alltid tillgodosedda genom den mesta undervisningen. Det är mycket att läsa och skriva. Dem är egentligen inget bekymmer”. Hon anser att de auditiva kan bli tillgodosedda genom att ha ett rum där de tillåts att prata, lägga in diskussionsuppgifter i ämnet som tillåter eleverna att samarbeta.(Tindra) ”Ibland säger jag, om vi ska starta ett arbete - Är det någon som vill prata med mig lite mer först, för att få idéer eller ställa frågor så samlas vi innan”. De taktila, kan hjälpas genom att låtas skriva direkt och

genom att låta dem ha datorn som hjälpmedel enligt Tindra. ”Jag försöka boka datorer när det funkar”. De kinestetiska, anser hon ska få ha valmöjligheten, eftersom det är något de behöver. Men Tindra säger även att;

Vi kan inte alltid säga att de kinestetiska är nöjda med att få välja utan man måste lägga in annat och det får man också tänka på om de nu gör ett arbete, måste det alltid redovisas skriftligt? Kanske de kan få skriva ett manus och redovisa som ett drama och försöka tillgodose deras starka sida. Men som sagt de taktila är ju hjälpta av material och det önskar jag att jag hade varit bättre på men det finns faktiskt genvägar och istället för att strunta i dem kan man hjälpa dem på ett annat sätt.

Enligt hennes egen mening anser hon sig ha ett *guldäge* eftersom hon har två rum, där eleverna får prata i det ena rummet och där det ska vara helt tyst i det andra. Belysningen har hon även den försökt anpassa efter elevernas behov och hon har diskuterat med eleverna om hur de vill ha den. Eleverna ville ha det ganska mörkt, men eftersom det inte är bra för ögonen så kompromissade hon med dem och de kom överrens om att bara ha lysrören som lyser upp i taket tända. Hon berättar även att i det andra rummet finns det riktat belysning och eleverna kan själva välja om de vill tända bordslampan eller inte. Även möblerna i rummet har hon försökt anpassa så att de ger möjligheter för en variation om eleverna behöver det. Enligt henne finns det möjligheter att arbeta enskilt i tystnad eller att få sitta i grupp och småprata. Möbleringen i rummet ger även möjlighet att sitta eller ligga och jobba på golvet ”Sen finns det en matta som de kan ligga eller sitta på. För bara något år sen så var det många som låg där och jobbade. De kan ta en kudde och vi har skrivbordsunderlägg så de kan lägga sig på golvet och jobba”. Tindra upplyser även att det bara är någon enstaka som ligger på golvet fortfarande, men att det för bara något år sedan var flera stycken av eleverna som fortfarande ville arbeta där. Hon säger även att anledningen till att det inte är så många som arbetar på golvet längre kan bero på bland annat två anledningar. Den ena kan vara en mognadsutveckling och det kan vara så enkelt att de faktiskt bara föredrar att sitta nu. Den andra kan vara att deras stil har ändrats under året.(Tindra) ”Eleverna kan ändra stil med åldern. Bland små barn kan de flesta vara kinestetiska men det kan ändras med tiden och de kanske blir mer taktila till exempel. Vi har ju någon som fortfarande gör det och den eleven är väldigt tydligt kinestetisk”. Tindra berättar att de även haft tilltugg i klassrummet som eleverna kunde gå och ta när de var sugna på något att äta under tiden de hade lektion ”vi hade morötter i en skål med vatten som de kunde gå och hämta när man kände att man behövde röra på sig eller behövde lite energi eller om de tyckte att det var gott att tugga”.

Pedagogen Ängla berättar att hon inte använder inlärningsstilarna i så pass stor utsträckning som hon hade velat eftersom hon inte jobbar heltid för tillfället, men hon försöker att tillämpa sig att de olika sinnena tillgodoses i delar av undervisningen. Hon berättar att när de börjar med

något nytt och svårt använder de sig av inlärningsstilarna. Men tyvärr inte så ofta som hon kan önska. Men när det kommer ett nytt ämne så lägger hon in stilarna och arbetar efter dem. Hon anser att det är en bra ingång när det kommer något nytt. Då Ängla jobbar med lite yngre barn har hon valt att undervisa med inlärningsstilarna i två grupper, se och höra ihop, och röra och göra. Eleverna får jobba med två stilar i varje grupp. Hon säger även att de inte har anpassat klassrumsmiljön efter elevens behov för tillfället, men när de gick i årskurs ett så hade dem separata salar för röra, göra och se, höra. Hon understryker med att de fortfarande gör det ibland men att det inte alls är så ofta som tidigare.

Båda pedagogerna valde att introducera inlärningsstilarna redan när deras elever gick i första klass. På detta sätt har de fått varje elev medveten om sin egen inlärningsstil. Änglas klass började med att barnen fick välja mellan att se och höra eller röra och göra. De jobbade oftast med stilarna i bokstavsinläringen och efter det anser hon att eleverna har haft klart för sig vilket sätt de vill börja på. De ska börja med sin egen starka sida och väljer då mellan se och höra eller röra och göra, men i slutändan så kommer alla elever ha gjort alla uppgifterna. De som väljer se och höra först får göra röra och göra efter.

Pedagogen Tindra menar även att det finns tester som kan användas för att se vilken stil eleven har. Hon anser att de är ganska omfattande och de kan ta lång tid att rätta. Hon upplyser mig även om att hon själv inte är så stor förespråkare av testerna. Hon tror däremot helhjärtat på att om läraren låter eleverna testa olika alternativ så kommer de själv fram till vad som passar dem bäst. Enligt henne måste eleverna få testa själva och då handlar det om både hur de ska arbeta och hur det ska vara när de jobbar, tyst, pratigt, golvet, stolen, ljuset eller i lite mer dämpad belysning.

På frågan om hur eleverna vill arbeta, svarar pedagogerna även här väldigt lika. Båda pedagogerna tror att eleverna vill jobba med inlärningsstilarna: (Ängla) ”Jag tror de föredrar att få jobba med sin ingång faktiskt. De gillar att jobba med inlärningsstilarna så”. Läraren Tindra har även diskuterat med eleverna om hur de vill jobba och hon berättar att under hennes diskussion med eleverna erbjöd hon att ändra undervisnings sättet till ett mer styrt sätt, men det uppskattades inte av eleverna eftersom de ansåg att det kunde vara orättvist mot en del i klassen som behövde få välja själv. Men hon säger samtidigt att det kan vara så att andra elever som alltid har blivit styrda kan kanske skulle uppleva det jobbigt om de bara helt plötsligt skulle få välja själv. Tindra anser att hennes elever tycker det är positivt att de kan vara med och påverka och att det finns alternativ i undervisningen. Hon tror att eleverna känner att de lär sig och att de utvecklas på detta sätt. Och sedan menar hon på att de lär sig mycket om sig själv med. De

blir mer medvetna om sig själv och hur de lär när de jobbar med inlärningsstilarna. De förbereder sig för hur de kan lära sig på bästa sätt senare i livet.

Under diskussionerna med pedagogerna lyfts även frågan om barn i särskilda behov och där anser båda två att inlärningsstilarna kan vara extra viktiga. De är eniga om att barn i särskilda behov ofta har inlärningsstilar efter de taktila och kinestetiska sinnen. Tindra menar även på att dessa elever säkert hade behövt mycket hjälp oavsett hur man undervisar dem. Och sen tror hon att många av de här barnen i speciella behov, ofta har svårt för är att organisera och strukturera ett arbete och då anser hon att det är hennes skyldighet att hjälpa dem med det och det hade hon behövt även om hennes arbetssätt hade varit annorlunda. Båda pedagogerna menar på att dessa elever kan vara hjälpta av inlärningsstilarna eftersom många av dem kan vara representerade i de taktila och kinestetiska inlärningsstilarna.(Tindra) ”Det är min skyldighet att ge alla eleverna väldigt tydliga mål och instruktioner”.

4.3 Elevernas åsikter om inlärningsstilarna

Eleverna som intervjuades i den första klassen, Lena, Lars och Jesper, gav väldigt lika svar på de flesta frågorna. I deras intervjuer om hur de tillämpar de olika stilarna i klassrummet, berättar alla tre om att de har ett pratigt rum och ett tyst rum, som de kan välja mellan när de ska välja arbetsplats. Lena berättar att korridoren också kan utnyttjas under lektionerna ”Vi får välja i vilket rum vi vill jobba i, det pratiga eller det tysta eller i korridoren”. Hon berättar även hur de kan tillämpa sina olika sinnen under lektionen och att de själva får välja i vilken ordning de vill göra sina uppgifter. Antingen kan de börja med instruktionen och sen skriva eller så kan de först göra en aktiv uppgift eller en uppgift som kräver att man ska lyssna. I undervisningen får de enligt henne, prata, se, springa och röra på sig. De kan ta en paus och gå ut och springa på gården om de vill. Eleven Jesper upplyser mig om att de även har valmöjligheter att ”välja var man vill sitta och sen om vi vill kan vi ligga eller sitta på golvet med”. Eleven Lars berättar att läraren tillämpar en del olika hjälpredskap som till exempel att de får använda datorerna och att de ibland får se på film.

På frågan om hur de själva arbetar under lektionen svarar de väldigt snabbt och förvånansvärt säkert, vilket sinne som är starkast hos dem. Jesper svarar att han vill jobba taktilt, med händerna och med datorn som hjälpmedel: ”Jag lär mig genom att jobba med händerna så. Jag får in kunskapen genom händerna kan man säga, så jag jobbar helst vid datorn”. Eleven Lars svarar att hans sätt är visuellt och taktilt, men att han lär sig bäst genom visuellt. Han anser sig själv taktil med då han gärna vill ha datorn som hjälpmedel: ”Jag vill gärna kunna se vad jag

ska lära mig och sen taktilt för jag sitter helst vid datorn och jobbar”. Eleven Lena är kinestetisk, säger hon. Hon anser sig vara det eftersom hon vill kunna röra på sig:

Jag gillar att planera mitt arbete själv och själv välja i vilken ordning jag ska göra det i. Jag gillar inte när någon kommer och säger till mig i vilken ordning jag ska göra det, utan jag vill göra det i den ordningen som känns bäst. Sen vill jag även kunna röra mig. ... jag gillar att ligga fritt på mattan eller te i korridoren. Där kan jag röra mig fritt. Jag gillar inte att sitta rakt upp och ned på en stol. Det är som när jag jobbar hemma kan man säga. Då ligger jag alltid i sängen och pluggar.

Eleverna tycker att arbetssättet i klassrummet är bra och två av dem, Jesper och Lena, påpekar även att det bra att de får välja själva; (Lena) ”Det är bra för man får välja själv och det är mycket bättre än att bli tvingad till något”. (Jesper) ”Det är bra att vi får välja själva och sen gillar jag att man kan sitta i det pratiga rummet. Sen finns det möjlighet för mig att sitta vid dator också”.

Hur de arbetar på lektionen när det kommer till det sociala ger de först olika svar, samtidigt som de faktiskt slutar med att ge samma. Lena och Lars svarar att de vill jobba i par med någon, men att det lätt kan bli för pratigt och då får de inte det eftersom de inte gör vad de ska. Fast även om de svarar att de inte får ibland så påpekar de precis som Jesper att det beror på vad de får för uppgifter och i vilket rum de sitter, eftersom det inte tillåts att prata i det ena rummet:

Det är olika beroende på vilket rum och sen kan det bli för snackigt ibland när vi jobbar i par och då får de som snackar inte jobba så. Jag jobbar helst i par men det brukar bli för snackigt och då får jag inte för då blir inget gjort. Sen i det tysta rummet är det enskilt och sen jobbar vi med läraren ibland som vid genomgångar (Lars).

De anser alla tre att klassrumsmiljön skapar möjligheter för dem eftersom den är väl genomtänkt. Jesper anser att det är bra att de har två rum för då kan eleverna själv få välja i vilken ljudnivå de vill arbeta. Han tycker även att eftersom eleverna har möjlighet till att ligga eller sitta på golvet med kuddar så är möblerna helt ok och eftersom de har varit med och bestämt hur belysningen ska vara så är den med bra. Temperaturen antyder Jesper till att verka vara en lite fånig fråga eftersom det bara är att öppna ett fönster om det är för varmt. Ingen av eleverna anser att det finns något som de skulle vilja förändra i klassrumsmiljön eller i arbetssättet för tillfället: (Lars) ”Nä, inte just nu. Det är bra tycker jag. Vi har fått vara med och bestämma om hur det ska vara med ljuset redan och vi kan ju välja vart vi vill jobba”.

De tre eleverna i klassrum två, Dan, Patricia och Annicka, fick samma frågor som de tre tidigare eleverna, som presenterades här ovan. Då de upplyste mig om hur de arbetar med inlärningsstilarna i klassrummet berättade de att de jobbar med se, höra, röra och göra, fast det

blir inte så ofta längre. Patricia berättade att de själva får välja hur de vill inleda uppgifterna och att de därefter fick börja i den grupp de valt. De två olika grupperna fick sedan sätta igång med olika saker beroende på deras val. Om de valde se och höra så kunde de få starta med att läsa och skriva, men ibland även se på någon film, som handlade om det de höll på med. De som valde att börja med röra och göra kunde få börja med att skapa med lera eller rita. Ibland kunde även denna grupp få dramatisera. Eleven Annicka berättar att de inte jobbar med inlärningsstilarna så som de gjorde förr. Tidigare i deras undervisning hade de jobbat mycket mer med de olika stilarna. Enligt Annicka använder de, nu för tiden, oftast arbetssättet när de ska få lära sig något nytt. Även hon berättar under sin intervju hur de väljer när de ska arbeta i de olika grupperna. Hon säger att de fick arbeta med stilarna när de skulle arbeta med dinosaurier och att de som valde se och höra fick då forska om en dinosaurie och sen skriva fakta på datorn. De som valde röra och göra fick göra en dinosaurie i lera och därefter måla en teckning av sin dinosaurie. När de var klara med uppgifterna i sin grupp fick de även göra de uppgifter som den andra gruppen hade fått från början. Eleven Dan säger att de arbetar med de olika stilarna när de ska forska, men att de annars får arbeta; ”Med det vi blir tillsagda med i böckerna”. Han berättar även precis som de andra två eleverna om att de får jobba efter sina inlärningsstilar och att de får börja i den grupp de själva vill. Han informerar även om att alla eleverna ska ha gjort alla uppgifter med de olika stilarna till slut så eftersom de ska träna även på dessa.

Eleverna som intervjuades lär sig genom olika stilar. Patricia säger att hon lär sig bäst genom att få höra, Annicka genom att få använda sig av inlärningsstilarna, röra och göra och Dan genom se och höra. Som svar på mina funderingar över varför de har valt att börja med just den valda stilen som de sagt fick jag: (Dan) ”För man får välja efter det sätt man gillar mest och jag lär mig bättre så. Kanske för det är roligare”. (Annicka) ”Jag gillar att hålla på med sådana saker som inte är att skriva direkt. Jag vill jobba händerna och kroppen”. (Patricia) ”Jag förstår bäst när någon förklarar eller läser för mig”.

De tre eleverna uppskattar när de får arbeta med inlärningsstilarna och alla tre berättar att de tycker arbetssättet är bra och de uppvisar en liten besvikelse över att de inte arbetar med inlärningsstilarna lika ofta numera: (Dan) ”Bra, men vi jobbar inte med det så ofta nu längre. (Patricia) Roligare än att bara jobba med vanliga uppgifter”. Eleven Annicka även att det är bra när de får arbeta med inlärningsstilarna eftersom de får välja själv hur de vill jobba och hon anser att det blir roligare och lättare då. Hon tycker det är bra när de får bestämma själva.

När det kom till frågorna om hur eleverna upplevde klassrumsmiljön, svarade alla tre att de var nöjda med den som den är. Enligt dem arbetar de ibland i grupp, ibland i par, ibland med en vuxen men oftast enskilt. När det kom till hur rummet är möblerat, ljuset, ljudnivån och temperaturen var de till största del nöjda förutom att Patricia och Annicka ansåg att det kunde vara lite tystare under lektionerna, men ingen av dem vill att det ska vara helt tyst. Dan ansåg att det kunde vara lite svalare i klassrummet, men som han påpekade så kan de öppna ett fönster när det blir för varmt.

Som avslutning fick eleverna frågan om de skulle vilja ändra något i klassrummiljön eller i hur de arbetar. Patricia svarade att hon ville byta plats, Dan svarade att det är bra som det är, men utöver dessa svar så antydde båda två också att de ville jobba mer med inlärningsstilarna, precis som Annicka svarade: ”Det är ganska bra som det är redan, fast det var roligare när vi jobbade mer med röra och göra. Så jobba mer med inlärningsstilarna men annars inget”.

4.4 Reflektion

Pedagogernas åsikter var väldigt lika när det kom till frågan om varför inlärningsstilarna ska tillämpas i klassrummen. De ansåg att eleven lärde sig bättre eftersom det blev lättare för den då den fick utgå ifrån sina egna erfarenheter. Pedagogerna beskriver också hur de själva personligen utvecklas och hur de finner stilarna som en hjälp för att nå varje individ i undervisningen, vilket är deras uppdrag och skyldighet. Att deras intresse av inlärningsstilarna har börjat utifrån personliga skäl finns det full förståelse för då resultatet visar att arbetssättet kan hjälpa pedagogen att nå varje individ. De personliga skäl pedagogerna har haft från början anser de ha gynnat eleverna, då pedagogerna utvecklats så att de har kunnat hjälpa sina elever på bästa sätt.

Pedagogerna arbetar på skilda sätt med inlärningsstilarna. Tindra försöker se till inlärningsstilarna dagligen medan Ängla, som inte arbetar heltid, har lite svårare för att tillämpa dem i vardagen. Men fast hon inte känner sig hinna med så försöker hon ändå tillgodose barnens behov då hon undervisar med stilarna när det kommer något nytt och svårt att lära för barnen i hennes klass. Pedagogernas beskrivningar samt det som framgick under observationerna i de två klassrummen tyder på att Tindra har försökt anpassa lärandemiljön efter de flesta stilarna medan Ängla till största del koncentrerar sig på att låta eleverna lära sig efter sitt, för tillfället, starkaste sinne. Pedagogen Tindra tillämpar stilarna i undervisningen på ett väl genomtänkt sätt och visar på en stor kunskap om inlärningsstilarna. Pedagogen Ängla har valt ett annat sätt att tillämpa stilarna då det krävs mer tid till att planera undervisningen med inlärningsstilarna. All beundran för Tindra som verkligen verkar ha lyckats med sin

planering, men även Ängla gör ett bra jobb eftersom hon är medveten om att hennes elever lär sig olika och att hon använder sig av ett arbetssätt som skapar möjligheter för hennes elever när det kommer något nytt och svårt. Förståelsen för att elever tar till sig ny kunskap på olika sätt kan förändrar hur pedagoger tänker när de planerar sin undervisning. Även om Ängla inte medvetet planerar efter inlärningsstilarna så har hon i sin vanliga undervisning en variation för hur eleverna kan jobba. Elever har möjligheter till att själva planera och starta med det de själva vill börja med i uppgifterna som de får.

Eleverna, i första klassen berättade ungefär samma saker om hur undervisningen med de olika stilarna i klassrummet fungerar. De var alla tre medvetna om hur rummet var planerat för att eleverna skulle kunna lära sig bättre. Eleverna var även medvetna om hur de själva lärde sig bäst och deras åsikter om hur arbetssättet skulle vara under lektionerna var väldigt starka. De visste vilket rum som var mest effektivt för deras enskilda behov och hur de ville göra uppgifterna. När det kom till hur arbetsmiljön i rummen var planerad, visade alla tre sig nöjda till största del. De ansåg att det för tillfället var så bra som det kunde vara och de ansåg att de hade fått vara med och bestämma hur de ville ha det med. Det märks det att dessa elever har arbetat efter inlärningsstilarna i flera år och de har skapat en vana i hur de ska arbeta och hur arbetssättet gynnar dem själva. Eleverna har haft en enorm tur då de fått en pedagog med så stor kunskap om inlärningsstilarna. Pedagog har skapat förutsättningar för sina elever samtidigt som eleverna också har fått vara med och bestämma hur de ska lära sig. Att få så nöjda elever som dessa tre var under intervjuerna är säkerligen en dröm för alla pedagoger. Efter att talat med eleverna så kan ytterligare ett personligt skäl till detta arbetssätt synas, bekräftelsen pedagoger kan få från sina elever att de är bra pedagoger och att den bekräftelsen även visar sig i elevers resultat.

Eleverna i den andra klassen tog lite längre tid på sig när det skulle berättas om hur de arbetade med inlärningsstilarna, men en anledning till detta kan vara att dessa elever inte är vana vid just ordet *inlärningsstilar*. Efter att de hade fått tänka efter berättade eleverna om hur de fick arbeta med se/höra och röra/göra när det skulle börjas med något nytt. Även om det krävdes eftertanke innan de kunde förklara hur arbetet med stilarna var så var de väl medvetna om hur de själv vill börja när de får möjligheten att välja stil. Precis som pedagogen själv, så visade även de tre eleverna lite missnöje över att det inte arbetades med stilarna oftare. Det de berättade om hur stilarna tillämpades i undervisningen stämde väl överrens med den observation som hade gjorts och det pedagog, Ängla, redan hade förmedlat om sin undervisning. Eleverna ansåg att klassrumsmiljön var bra och att det bara var några småsaker som skulle ändras på. Men i frågan om undervisningen så var alla tre eleverna i denna klass överrens om att det de skulle vilja

ändra på är att få börja arbeta med inlärningsstilarna oftare, precis som de hade gjort tidigare. Dessa tre elever är väldigt nöjda när de får arbeta med inlärningsstilarna. Eftersom de inte är lika inkörda i arbetssättet som de tidigare eleverna, så handlar kanske deras missnöje om att de tycker det är kul att arbeta med inlärningsstilarna, eftersom de får göra roliga saker. Eleverna lär sig lättare när de får arbeta med stilarna och detta är en av anledningarna till att de tycker det är roligare. De visar dock inte att de har förstått att de verkligen lär sig bättre när stilarna tillämpas, utan för dem handlar det fortfarande om att arbetssättet är roligare. Under intervjun framgick att de saknar arbetet för det var en variation i vardagen. Under intervjuerna berättade eleverna att de var till största del nöjda med klassrumsmiljön, men det kan vara svårt att avgöra hur de hade känt om de hade fått prova på klassrumsmiljön i Tindras klassrum. Eleverna har inget att jämföra med.

5 Diskussion

I detta kapitel sammanvävs teori och empiri, utifrån de resultat som har framkommit samt min tolkning av de frågor som har undersökts.

5.1 Hur arbetar pedagogerna med inlärningsstilarna?

Pedagogerna har väldigt lika syn på hur arbetssättet med inlärningsstilarna ska tillämpas i undervisningen och i klassrummet. Enligt Dunns så finns det flera olika faktorer, som spelar in för att eleven ska kunna utvecklas utifrån sitt bästa sätt. Utifrån klassrumsobservationen i klassrum ett och i intervjuerna med pedagogerna Tindra samt de tre eleverna i klassen, Jesper, Lars och Lena, fick jag klart för mig att pedagogerna har försökt tillämpa de flesta faktorerna, som tidigare nämnts, i sitt klassrum. Pedagogerna har anpassat klassrummen så att eleverna själva kan välja hur de vill ha arbetsmiljön när de arbetar med sina uppgifter. De miljömässiga faktorer som pedagogerna har tagit hänsyn till var främst möblering, belysning och ljudnivå. Eleverna har möjlighet att välja mellan att sitta hårt på en stol, mjukt bland kuddar eller ligga på golvet. Belysningen har hon tillsammans med eleverna kommit överrens om hur den ska vara i det ena rummet medan hon i det andra rummet har skapat möjligheter för eleverna att själva välja belysning med bordslampor. Ljudnivån kan eleverna själva välja hur de vill ha, de kan välja att sitta i det pratiga rummet, det tysta rummet eller lyssna på musik från mp3. Temperaturen i klassrummen ändras precis som i andra rum, genom att fönstret öppnas, men under observationen visades det tydligt att det ofta är ett demokratiskt beslut då eleverna får bestämma tillsammans när fönstret ska öppnas. Jag anser att pedagogerna verkligen har lyckats med de miljömässiga faktorerna i klassrummet. Även om pedagogerna anser sig ha ett *guldläge* då hon har tillgång till två rum så hade detta säkerligen fungerat i bara ett klassrum med, då det finns skärmar att sätta upp. Skärmarna kan avskärma mycket ljud, för dem som vill ha det tyst samt att det finns hörlurar som eleverna kan få ha för att dämpa ljudet ännu mer.

Båda pedagogerna försöker se till de emotionella faktorerna, där elevens motivation, struktur samt hur eleven anpassar sig står i fokus. Pedagogerna skapar motivation hos eleverna då de försöker planera sina lektioner så att varje individ i klassen kan arbeta utifrån sitt bästa sätt och genom att skapa variation i uppgifterna till eleverna. Precis som både Ängla och Tindra säger så är barn i särskilda behov ofta kanske kinestetiska eller taktila och för att motivera dem och få dem att tycka det är roligt krävs det variation i undervisningen. Dessa barn kan även kräva en mer strukturerad undervisning där de inte får för många val anser pedagogerna. Men som Tindra säger så är det pedagogens skyldighet att ge alla elever som behöver det, en tydlig struktur. Precis lika viktigt menar hon att det är med de elever som behöver få strukturera själv. Dessa elever måste få lika stor möjlighet som de andra barnen. Detta stämmer överrens med

både Piaget och Vygotskijs teorier, där Piaget ansåg att den vuxne skall samtala med eleven för att förstå deras tankeprocess istället för att hålla föreläsningar, och där Vygotskij ansåg att den närmaste utvecklingszonen var viktig. Den närmaste utvecklingszonen hjälper eleverna att få en struktur över det de ska göra med hjälp av den vuxne, men där det fortfarande är eleven själv som är aktiv. Eleverna har en förmåga att anpassa sig i den undervisning som ges, fast ändå har intervjuerna med pedagogerna samt med eleverna visat att eleverna i dessa två klasser gärna ifrågasätter. När pedagogen Tindra erbjuder ett annat arbetssätt är eleverna snabba att ifrågasätta hennes tanke, till exempel som Piagets teori om intellektets adaptation, anpassning av omvärlden förändras eleverna i praktiken genom de två processerna assimilation och ackommodation (s.18), där eleven anpassar sig i vardagen. Då eleven vid en del tillfällen uppmärksammar förändring kan de kanske opponera sig emot denna. Jag menar att det är självklart att man som pedagog ska skapa motivation, struktur och låta eleverna få ifrågasätta, men det är inte lika lätt att göra i praktiken. Pedagoger har kommit en lång bit på vägen då elever kan känna sig motiverade och tycka lektionerna i skolan är roliga. De yngre eleverna lockas till att lära genom lek och sånger. Någonstans på vägen anses alternativen med att leka och sjunga vara enbart för små barn. Varför inte fortsätta motivera större barn på samma sätt om de tycker det är roligt och lär sig av det? Få eleven att längta till lektionen istället för rasten genom att låta den ha kul när den lär sig även på lektionen.

Elevers sociala förmåga är olika och det krävs då även i skolan en variation för hur de ska få arbeta utifrån detta. Ängla ser till de sociala faktorerna då hon gör olika sorters uppgifter i sin undervisning, där eleverna ibland får arbeta tillsammans med henne, ibland enskilt, ibland i par och ibland i grupp. Tindras undervisning är dagligen uppbyggd så eleverna kan ha valmöjligheter och även om det inte alltid är uppgifterna som ger valmöjligheten så gör hennes klassrumsmiljö det. De uppgifter hon delar ut till barnen kan vara enskilda, men då hon ger dem möjligheten till att själva välja om de vill sitta i det tysta rummet och arbeta enskilt eller om de vill sitta i det pratiga rummet så tillför hon en social variation. Hon ger dem chansen att arbeta tillsammans med henne då de ska börja ett arbete och Vygotskij ansåg att arbetet mellan den vuxne och barnet är den närmaste utvecklingszonen och det är då barnet som är i fokus. Genom att låta eleven få arbeta med den vuxne först kan den sen successivt klara sig själv. Variationerna som pedagogerna ger eleverna är två olika möjligheter som båda två skapar stora förutsättningar för eleverna. Jag kan inte säga att det ena är rätt och att det andra är fel utan pedagogerna har enbart valt två olika sätt för hur de ser till elevens utveckling och i det långa loppet får nog eleverna ut lika mycket av det.

De fysiologiska faktorerna är nog de faktorer som personer ute i samhället tänker på först när de tänker på inlärningsstilarna, åtminstone sinnesförmågorna, auditivt (höra), visuellt (se), taktilt (röra) och kinestetiskt (göra). Båda pedagogerna jobbar efter att tillämpa de olika sinnen i sina klassrum, mer eller mindre. Ängla har valt att tillföra dem som ett redskap när det kommer något nytt och svårt. Hon planerar två olika uppgifter där det auditiva och visuella ingår i den ena uppgiften och det taktila och kinestetiska ingår i den andra uppgiften. Därefter får eleverna välja och arbeta utifrån sitt starkaste sinne när de börjar med uppgifterna. Tindra låter också sina elever få arbeta utifrån sitt starkaste sinne även om det i hennes undervisning kan handla om en variation i elevens arbetssätt och inte alltid i uppgifterna. Hennes elever har lärt sig hur de kan göra sina uppgifter så att deras starkaste sinne tillämpas. Och som Boström tar upp låter Tindra eleverna få göra uppgifterna på sitt eget vis. De taktila barnen kan till exempel sitta vid datorn och skriva, de auditiva kan få prata eller lyssna på musik, de visuella kan läsa och de kinestetiska har valmöjlighet till hur de vill börja med sina uppgifter samt möjligheter till att röra på sig när det behövs. När det har kommit så långt att eleverna själva kan veta hur de ska arbeta för att lära sig bäst fylls klassrummet av elever som arbetar på olika sätt. Pedagogerna har skapat otroliga förutsättningar för sina elever under åren och det har visat sig fungera bra. Pedagogerna Ängla anser att hon själv arbetar med inlärningsstilarna för lite och när hon gör det koncentrerar hon sig på att undervisa utifrån elevernas starkaste sinne. Jag menar dock att hennes arbetssätt är en bra början för att arbeta med inlärningsstilarna då eleverna blir uppmärksamma på att de lär olika och då pedagogerna själva kan lära sig mer om hur man kan fortsätta med att utveckla de olika stilarna i sitt klassrum och sin undervisning.

Andra fysiologiska faktorer är elevens intagsbehov, tid på dygnet de undervisas samt rörlighet. Eleverna har när som helst möjligheter att röra på sig i de två klassrummen, i klassrum ett finns det aktivitetskort som de kan ta och i det andra klassrummet får de lov att gå ut i trappan eller ut på gården och springa en runda. I klassrum ett har de även haft morötter som eleverna kunde gå och knapra på när de kände för det. Den faktor som är svårast att ändra på för pedagogerna är vilken tid eleverna ska undervisas på, då detta inte är något de kan styra över. Detta är något jag själv minns att jag funderade över förut, varför skolan skulle börja så tidigt. Jag har själv aldrig varit någon morgonpig person och jag kan därför förstå hur jobbigt det kan vara för de elever som inte kan komma igång med sina uppgifter på morgonen. Men det finns en skillnad i skolan idag som gör att det kan vara lättare för eleverna om bara pedagogerna tänker på det. Idag finns det inget direkt schema över när vilket ämne ska undervisas utan eleverna har oftast en egen planering och genom att låta eleverna få välja att göra lite lättare uppgifter på morgonen så kan det underlätta för dem, tror jag.

Båda pedagogerna är väl medvetna om att deras elever lär sig olika och att de behöver få göra det på sitt eget vis och även om de inte lyfter och förklarar exakt hur hela tiden, så framgår det i intervjuerna att de anser att eleverna ska få lära sig utifrån sina egna erfarenheter. Tindra säger bland annat att hon blev intresserad av inlärningsstilarna eftersom det fanns en grupp elever som hon inte nådde fram till och att det handlade om hur hon undervisade och att det inte var eleverna som var svagpresterande. Bland de psykologiska faktorerna finns de holistiska och de analytiska elevernas arbetssätt. Holistiska eleverna kan ofta anses som svagpresterande även om det egentligen inte alls är så. De kräver bara att få se en helhet i undervisningen för att finna något intresse i den. Om dessa elever inte är intresserade eller kan anknyta det till sin verklighet så har de svårt för att lära sig. Analytiska individerna däremot behöver ingen helhet eller erfarenhet till det de ska lära sig. De förstår oftast pedagogen lättare när denne börjar något nytt. För dem är det ok att få en del av informationen i taget. De holistiska eleverna behöver precis det som forskaren Dunn tar upp i emotionella faktorer, motivation. Som pedagog kan jag tänka mig att det kan vara frustrerande när det gång på gång förklaras något för en elev och de ändå inte förstår och det kan säkerligen vara lätt att som vuxen tänka att eleven är svagpresterande. Med denna tanke i huvudet måste jag få berömma pedagoger som verkligen går till sig själv för att ta reda på vad de gör för fel, istället för att lägga skulden på eleven. Genom att rannsaka sig själv som pedagog kan svar säkert ges på hur undervisningen kan göras annorlunda även för de elever som pedagogen inte anser sig nå. Varje individ i dagens skola ska ha samma förutsättning som någon annan och detta kan endast ske pedagoger verkligen tänker över sitt eget sätt att agera, reflektera och arbeta på.

5.2 Varför väljer pedagogen att arbeta med inlärningsstilarna?

Dunn anser att pedagoger ska arbeta med inlärningsstilarna i skolan så att eleven själv får lära sig hur den på lättast tar till sig ny kunskap. Dunn säger även att när elever lärt sig vilken inlärningsstil de själva har så har de skapat ett redskap för livet. Prashnig säger att den traditionella undervisningen inte förbereder eleverna så pass att de kan klara sig i ett samhälle som ständigt förändras, men däremot anser hon att inlärningsstilarna skapar en sådan förberedelse eftersom de genererar sin egen unika inlärningsförmåga som de kan använda i vilken situation som helst i framtiden oavsett hur samhället förändras. Pedagogen Ängla är av samma uppfattning som forskarna och hon säger att även om elever får arbeta utifrån sin egen inlärningsstil tycker de att det blir mycket enklare och roligare att lära och då leder det även till att de kommer ihåg kunskapen. Pedagogen Tindra menar även på att som pedagog är det bättre att jobba med inlärningsstilarna eftersom eleverna lär sig olika och då är det pedagogens skyldighet att tillgodose att eleven får lära sig utifrån sitt eget sätt. Forskaren Boström nämner även, precis som pedagogen Ängla gjorde i sin intervju, att elever lär sig bättre genom

inlärningsstilarna eftersom de inte blir skrämnda eller stressade av det arbetssättet på samma sätt som de kan bli om de blir tvingade till att göra uppgifter genom det traditionella sättet som de kanske inte klarar av. Elever ska motiveras så att de kan skapa lust för att lära sig istället för att bli stressade för att de inte kan, vilket i sin tur kan leda till att de inte lär sig något. Att växa upp i en skolform som kan kännas väldigt skrämmande och stressande underlättar inte elevernas utveckling. Detta är något som även vuxna kan känna igen när de tänker tillbaka på sin tid i skolan. Den tid då det kunde kännas som att man gjorde det mesta i skolan för att läraren skulle bli nöjd och inte för att man själv kände någon glädje i att kunna det. Den tid då *kunskap* lärdes utantill inför prov och sedan så fort stressen släppte efter provtillfället så försvann kunskapen igen. Detta är inget sätt att lära för framtiden eftersom det oftast enbart blev en ytlig inläring.

Pedagogerna Tindra och Ängla väljer även att arbeta med inlärningsstilarna och anser att barn i särskilda behov kan lära sig bättre genom detta arbetssätt. De anser att många av dessa barn kan ha en taktil eller kinestetiska inlärningsstil och att genom inlärningsstilarna får samma möjligheter som visuella och auditiva barn får i den traditionella undervisningen. Genom att arbeta med inlärningsstilarna har alla elever samma förutsättningar. Boström lyfter även detta ämne och enligt henne så är alla människor i särskilda behov. Hon menar att genom att pedagogen verkligen ser till individen och tillåter de elever som behöver röra på sig få det så lyckas även dessa elever lika bra som andra. Boström anser även att inlärningsstilarna är viktiga för just dessa elever som anses vara i särskilda behov eftersom det är extra angeläget för dem att få arbeta utifrån sitt starkaste sinne. Efter att själv ha arbetat med en del barn i särskilda behov i skolan så kan jag förstå detta resonemang. Elever ska inte tvingas arbeta utifrån ett traditionellt arbetssätt där det enbart ska läsas och skrivas, eftersom dessa elever ofta vill kunna röra på sig och det kan vara viktigt för eleverna att få träna alla sina sinnen. Det sätt pedagogen Ängla arbetar efter, där hon låter eleverna få börja utifrån sin starkaste sida, men där eleverna även sen ska försöka göra de andra uppgifterna med kan vara ett bra sätt för elever att få träna alla sina sinnen.

5.3 Hur upplever eleverna arbetssättet i klassrummet?

I intervjuerna med eleverna berättar alla hur de arbetar med inlärningsstilarna och vad de själva anser om arbetssättet. Resultatet visar att arbetssättet är mer självklart för eleverna, Lena, Lars och Jesper i det första klassrummet än vad det är för de andra tre eleverna Patricia, Annicka och Dan. Eleverna i första klassen arbetar med inlärningsstilarna dagligen och de har skapat en vana för hur de ska göra för att lära sig. De andra tre eleverna i den andra klassen arbetar inte lika ofta med stilarna och inte heller på samma sätt, så för dem är det fortfarande ganska nytt och kan kanske även ses som en liten *happening* när de får välja själv. Men oavsett hur de får

arbete med stilarna så antyder alla sex eleverna att detta är ett arbetssätt de föredrar framför det traditionella arbetssättet eftersom de själv, genom arbetssättet med inlärningsstilarna, får välja det sätt som passar dem bäst. De tre eleverna i andra klassen visade under intervjuerna lite missnöje över att de inte får arbeta oftare med sina egna ingångar och eleverna från den första klassen har tydligt sagt till sin lärare, Tindra, att de inte vill ändra arbetssätt eftersom de anser att det är orättvist mot flera av sina kamrater i klassen, som till exempel behöver få röra sig. Pedagogerna, Tindra och Ängla är båda väl medvetna om hur deras elever känner och precis som Ängla sa verkar eleverna vilja arbeta utifrån sin egen starkaste sida. Efter att ha fått observera eleverna i klassrumsobservationerna och efter att jag har fått intervjua de sex eleverna så har jag skapat en förståelse för hur väl inlärningsstilarna verkligen kan fungera i undervisningen. I observationerna och i intervjuerna har jag även observerat och samtalat med de elever som har kinestetisk eller taktill inlärningsstil och det får mig att fundera över hur det traditionella arbetssättet skulle kunna tillgodose dessa elever. Precis som tidigare har lyfts i rapporten från Boströms forskning och pedagogerna, Ängla och Tindras intervjuer så behöver dessa barn, precis som kanske barn i särskilda behov, få arbeta med inlärningsstilarna. Dessa elever skulle i vanliga fall kanske anses ha inlärningsssvårigheter om de inte hade fått arbeta utifrån sin starkaste sida. Inlärningsstilarna ger varje elev en chans att lyckas i undervisningen och som pedagogerna och forskarna tidigare har nämnt, kan det stärka en elevs självkänsla och på så sätt även få den motiverad till att lära sig.

6 Slutsats

Efter att ha forskat om inlärningsstilarna utifrån min frågeställning hur och varför pedagogerna arbetar med inlärningsstilarna samt hur eleverna upplever arbetssättet har jag kommit fram till några slutsatser. De elever som intervjuats föredrar att arbeta utifrån detta arbetssätt och de blir motiverade att lära sig eftersom de känner att de lär sig lättare när de själva får välja arbetssätt. Pedagogerna är väl medvetna om hur de ska låta eleverna få arbeta med inlärningsstilarna och varför de gör det. Pedagogerna själva anser att eleverna lär sig bättre när stilarna tillämpas. Pedagogerna måste dock ha eleverna under uppsikt då arbetssättet ger elever egna val. Det är viktigt att pedagogerna hela tiden studerar eleverna så att de verkligen har valt rätt och att de utvecklas. Det är lätt hänt att det till en början innan eleverna själva skapat en kunskap om hur de lär, väljer ett sätt bara för att det är roligare. Arbetssättet med inlärningsstilar kan fungera som ett sätt att ge varje individ en chans till att lära sig utifrån sin egen kunskap, men det kräver ett engagemang hos pedagoger och för att det verkligen ska fungera i praktiken krävs det även att pedagogen är insatt i hur stilarna ska tillämpas.

Mitt tips till pedagogen Tindra är att fortsätta tillämpa stilarna som hon redan gör, eftersom hon redan har en väl fungerande undervisning som hennes elever reagerar positivt på. Mitt tips till Ängla är att försöka återgå till det arbetssätt hon hade tidigare och kanske försöka involvera sin kollega i det så hon slipper stå helt ensam med all planering eftersom det kunde vara tidskrävande. Det är viktigt att förstärka eleverna och ta vara på deras egen kraft och eftersom de visar ett missnöje över att de inte får arbeta som de gjorde tidigare kan deras motivation stärkas genom att låta dem återgå till den undervisning de saknar. Undervisningen kan sen utvecklas genom att tillämpa fler inlärningsstilar i klassrumsmiljön. Med tiden hoppas jag att hon finner en balans i undervisningen som passar både henne och hennes elever.

7 Sammanfattning

Inlärningsstilarna som paret Dunn har forskat fram kan vara ett redskap i undervisningen för pedagoger men det kan även vara det sätt all undervisning genomförs med. Pedagogerna som intervjuats visar att de tror på en undervisning med de olika stilarna, men undersökningen tyder även på att det kan vara svårt att arbeta med stilarna då arbetssättet kan vara tidskrävande till en början och då det kan krävas ett samarbete mellan pedagoger som har en klass tillsammans. Resultatet visar på att ett samarbete kolleger emellan är viktigt för att få ett fungerande arbete med inlärningsstilarna. I undersökningen har det även framkommit att inlärningsstilarna är ett positivt inslag för eleverna i de två klasserna dels för att de känner att de lär sig bättre och dels för att de anser arbetssättet roligare. Inlärningsstilarna har enligt resultatet visat sig vara ett sätt att inte peka ut elever i särskilda behov eftersom de får en chans att lära sig efter sin egen förmåga. Inlärningsstilarna kan vara ett väl fungerande arbetssätt när pedagogen är väl insatt i vilket engagemang det behövs för att genomföra och hur stilarna ska tillämpas i undervisningen.

Referens

Facklitteratur

Boström, L. (1998). *Från undervisning till lärande*. Jönköping: Brain Books

Boström, L. & Wallenberg, H. (1997). *Inläring på elevernas villkor*. Jönköping: Brain Books

Bråten, I (red.). (1998). *Vygotskij och pedagogiken*. Lund: Studentlitteratur

Colnerud, G & Granström, K. (2002). *Respekt för läraryrket : om lärarens yrkesspråk och yrkesetik*. Stockholm : HLS förlag

Dunn, Dunn & Treffinger. (1995). *Alla barn är begåvade – på sitt sätt*. Jönköping: Brain Books

Dunn, R. (2001). *Nu fattar jag!* Jönköping: Brain Books

Hargreaves, A. (2004) *Läraren i kunskapssamhället: i osäkerhetens tidevarv*. Lund: Studentlitteratur

Larsson, H. A. (2002) *Skola eller kommunal ungdomsomsorg? : om att försöka skapa en jämlik och demokratisk skola*. Stockholm: SNS förlag

Läraryrket. (2001) *Läroplaner*. Solna

Säljö, R. (2003) *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Prisma

Trost, J. (2005). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur

Prashnig, B. (1996). *Våra arbetsstilar – hur du är avgör hur du lär*. Jönköping: Brain Books

Internetadress

Lärstilscenter, 2002: <http://www.larstilscenter.se/larstilarram.htm>

http://www.larstilscenter.se/artiklar_inlarstilar.htm

Bilaga 1

Årskurs:

Observationsschema

1. Hur är miljön i klassrummet?

.....
.....
.....
.....

2. Metoder som pedagogen tillägnar för att locka eleverna?

.....
.....
.....
.....

3. Hur är elevernas arbetssätt?

.....
.....
.....
.....

4. Vilka arbetsuppgifter har eleverna under lektionen?

.....
.....
.....
.....

5. Har läraren tillfört några hjälpmedel?

.....
.....
.....
.....

6. Hur är lärarens presentation av lektionens uppgift?

.....
.....
.....
.....

Bilaga 2

Intervjufrågor (Pedagog)

- Frågorna kommer att ligga till grund för intervjun.

Hur bedriver du din undervisning så att varje individ i klassrummet nås?

På vilket sätt får du varje elev medveten om sin egen inlärningsstil?

Hur har du som pedagog anpassat lärandemiljön i klassrummet?

Varför har du valt just detta arbetssätt?

Vilka fördelar anser du det finns om man som pedagog undervisar efter inlärningsstilarna?

Vilket sätt tror du eleverna egentligen föredrar?

Bilaga 3

Flicka/Pojke

Årskurs:

Intervjufrågor (Elev)

- Frågorna kommer att ligga till grund för intervjun.

Hur arbetar ni med inlärningsstilarna i klassrummet?

Vilket sätt lär du dig bäst på?

Varför vill du börja med den?

Vad tycker du om arbetssättet?

Hur tycker du att klassrumsmiljön är för dig?(Ljus, ljud, möbler, temperatur)

Hur arbetar ni under lektionerna? (Enskilt, par, grupp, med lärare)

Skulle du vilja förändra något i klassrummet? (Arbetssätt, miljön)